

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Állatorvosok.

II.

A ki csak azt látja, hogy itt a betegség, jön az állatorvos, vele jönnek a különböző használati és forgalmi korlátozások, a mik sokszor tetemes anyagi áldozatot követelnek, az bizonyára nem fogja kellőképpen méltányolni az állatorvosok működését s nem fog hozzájárulni a sokszor rendkívül fáradsággal bíró, bizalmatlansággal, előítéletekkel küzdő munkásságuk elismeréséhez, indokolatlan zaklatásnak veszi az általuk javasolt rendszabályokat. E felfogás azonban nem lehet irányadó. Necsak azt nézzük, mily áldozatokat követelnek közvetlenül a ragadós állati betegségekkel szemben az állatorvosok által javaslatba hozott korlátozó rendelkezések, gondoljunk arra is, mily területeket óvott meg, mily értéket védett meg a lelkiismeretes állatorvosi és hatósági közbelépés s mindjárt más felfogásból ítéljük meg az állategészségügyi rendszertel s abban az állatorvosok feladatait. Necsak azt nézzük, hogy még mindig nem tudták az állatorvosok leküzdeni a sertésvészt, necsak ezért tegyük őket felelőssé, hanem gondoljunk arra is, mennyivel nagyobb kárt okozott ez a betegség akkor, a mikor még nem volt vele szemben kifejtethető a mostani rend-

szeres védekezés s milyen károkat okozhatna akkor, ha e védekezésnek nem volna köteleességszerű eszközei az állatorvosok.

Nem szabad tehát megítélésünkben külön választanunk az állatorvosok tevékenységét az állategészségügyi igazgatás természetétől és feladataitól, azokért az áldozatokért pedig, a miket jórészt állatorvosokra bízott állategészségügyi igazgatás követel az egyes előforduló esetekben, aunal kevésbé szabad egyoldalú ítélettel éppen csak az állatorvosokat tenni felelőssé, mert hiszen ők csak kötelességet és pedig szigorú felelősséggel járó hivatali kötelességet teljesítenek akkor, a midőn az állategészségügyi közérdekre való tekintettel, minél nagyobb skrupulózitással érvényt igyekeznek szerezni az érvényben levő állategészségügyi rendszabályoknak.

Az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvény indoklásában azt mondta a földmivelésügyi miniszter, hogy e törvényben azért állapította meg s végrehajtási rendeletében azért fogja megállapítani szinte szokatlan részletességgel és szabotossággal a hatósági állatorvosi szolgálatot végző m. kir. állatorvosok szolgálati feladatait és eljárását, hogy egyfelől a gazdasági érdekekbe oly mélyen belevágó hatósági állatorvosi működés tekintetében

minden kétség és félreértés már eleve kizárassék, másfelől pedig, hogy minden kinek alkalmá legyen megismerni az állatorvosok hivatali teendőit s alkalmá legyen arra, hogy e teendők teljesítésében őket közvetlenül is ellenőrizze. A kiítéletet akar mondani a m. kir. állatorvosok hivatali eljárása és magatartása felett, olvassa el ezeket a szabályokat, ismerje meg, mit kell megtenniök az állatorvosoknak az állategészségügyi igazgatásban s meg fogja találni bennük az állategészségügyi igazgatás felelősségteljes és szigorúan meghatározott feladatokra utalt tényezőit.

Meglehetünk győződve különben, hogy az a tisztelteméltó törekvés, melylyel állatorvosi karunk is küzdeni igyekszik, részben saját hibái, részben az állatorvosi működés iránt még mindig mutatkozó előítéletekkel szemben, mindenesetre meg fogja hozni azt az elismerést, mely egy ily képzett tisztviselői kart s egy ily fontos szolgálati ágat feltétlenül megillet, — különösen, ha e törekvést gazdaközönségünk is megfelelő magatartással s jóindulattal támogatja. („M. N.“)

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. belügyminiszter 118466—900. sz. határozatából: „A törvényhatóság jogosult arra, hogy a hatásköre alá tartozó egylet vezetését kifogás alá eső eljárásáért megintesse és helyes eljárásra utasítsa.“ A keskeskedelemügyi m. kir. miniszter

„SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Balog István verselből.

Közli: Poppov Péter.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Az én seüleim.

Kis falunak még kisebb zugában
Ott éldégél két öreg magában;
Nem palota: hunyhó csak lakhelyök,
Hü barátként a bánat van velök.

Ők is ifjak valának egykoron,
Holló fűrttel, szép tiszta homlokon.
De lejártak lassankint az évek . . .
Fehér fűrttel öregek levének.

Ifju szívök örömmel volt tele
S körül zajlá a bánat tengere.
Gazdag jövőt alkottak előre . . .
Koldus jelen rongya lett belőle.

Boldog idők emlékének könyje
Csillog olykor bánatos szemükbe
S arczukon a forró égő cseppek,
A föld hideg porára peregnék.

Mintha épen sejténé a rosszat:

A viskó is évről-évre roskad.
S könyecseppenként a bubánat alatt,
Fedeléből egy darab leszakad.

Oh mily drága ez a viskó nékem,
Nincs rá szavam, hogy azt kibeszéljem:
A paloták arany ékszerével
Fabutorát, dehogy cserélném fel.

Ha lelkeket vérig sérti már a
Gögös világ guny-szava, lármája:
Megpihenni ide térek én be,
Hol tárt karok repülnek élémbe.

Mint két bérczről csörgedező patak:
Az öregek nyakamba omlanak,
Csóközépporral borítva arczom el,
Megölelnek örömkönyves szemmel,

Megcsókolom az áldott kezeket,
Mik a vénség miatt már reszketnek;
Reszketnek mert az évek ónsulya
Tagjaikat a földre lehuza.

S ha vége van csóknak, ölelésnek,
Annyi mindent kérdeznek, beszélnek,

Azt se várják, hogy feleljek rája . . .
Régen láttuk egymást utóljára.

Úzzön a sors át a mindenségen.
Csak e kis lak maradjon meg nékem;
Itt lelkemben esend, nyugalom támad . . .
Hogyha látom: anyámat, apámat.
Pusztá-Décs, 1877.

Hej be hangos . . .

Hej, be hangos a Becsali csárda!
Fürge pohár szilaj nóta járja;
Pohár mellett, cigány mellett,
Betyárokkal énekelget —
Kocsmárosné kökényszemü lánya.

Huzd rá cigány, hadd szóljon a nóta!
Itt egy százas, ez legyen a kóta.
Bogár Imre az én nevem,
Van száz gulyám, száz ménesem —
Elég nagy még az alföldi róna.

Barna kis lány, kökényszemü rózsám,
Hogyha szeretsz, simulj ide hozzám.
Két szép szemed mosolyáért,
Piros ajkad egy csókjáért —
Az égről a csillagot lehoznám.

67.120—900. sz. határozata: A kataszteri felvétel a felvett területnek bizonyos időben észlelt tényleges állapotát tüntetvén fel, a terület jogviszonyai illetve jog szerinti határai tekintetében bizonyítékul el nem fogadható." A m. kir. Curia büntető osztályának 1901. évi 290. sz. határozata: „Ha a tanító tullepi azon házi fegyverem határát, mely őt az oktatására és nevelésére bizott növendékek tekintetében megilleti s a növendékeket testileg bántalmazza, büntető uton is felelősségre vonható.“

Világnapló.

— május 1.

A képviselőházat e héten az igazságügyi költségvetés foglalkoztatta, melynek tárgyalása minden különös hullámverés nélkül be is fejeztetett. Napirendre került a honvédelmi tárca költségvetése, melyre a szélső-bal nagyban készülődik s így nagyobb szabású vitára van kilátás. Horánszky Nándor halálával megüresült kereskedelmi miniszteri állás betöltése tartja izgatottságban az illetékes köröket. Széll Kálmán hallgatása sok irányú kombinációkra ad alkalmat, de a miniszterségre komoly jelölteként csak Nagy Ferencz mostani kereskedelmi miniszteri államtitkár és Láng Lajos említetik. A főrendiház is ülést tartott e hó 28-án, Csáky Albin gróf elnök elparentálta néhai gróf Pálffy András testőrkapitány főrendiházi tagot és Horánszky Nándor minisztert. Ezek után a főrendek megszavazták a két hónapi indennitit és megválasztották a delegáció főrendi tagjait. Az országgyűlési szabadelvű párt is kijelölte a delegáció tagjait, valamint a kvóta bizottságot. Megint egy exotikus fejedelem vendége van Budapestnek. Maha Vajiravudh Csulalongkoru király fia, ki 1881. évben született és katonai kiképzését a harrovi (Anglia) és potsdami katonai intézetekben nyerte.

Az osztrák kvóta küldöttség április hó 25-én tartotta első ülését, melyen Schönborn gróft elnöknek választották. Ez alkalommal a kvóta kérdés érdemleges tárgyalásába is bocsátkoztak. Az előadó 1909. december hó 31-ig a 65.6:34.4 százalék arány fentartását ajánlja, míg Kaiser a kvóta arányt 50:50 százalékban kiánja megállapítani. Az angol-bur békétárgyalások eredményéről még mindig nem lehet biztosat tudni. Egyik távirat a béke

Hej, korcsmáros, mig borod van, hozzád,
Te meg cigány mig nota van, huzzad,
Huzzad, huzzad, huzzad addig,
Kivilágos kiviradtig —
Hadd tudják, hogy Bogár Imre múltat!

— Hej be csöndes a becsali csárda,
Se vig pohár, se nota nem járja.
Barna kislány reszket, fázik,
Hó-párnája könyttől ázik . . .
Szeretője a siralom-házba.

Budapest. 1886.

Hu ábrándok.

Megenyhül a lég, virul a határ és enyhülést hoz az elkecseregett kedélyekre — mily szép, gondolat!

Tárgy az ábrándozásnak, melyből, ha felocsudunk, előáll a rideg való.

Tavaszi és ujjászületés — iker testvérek — elválaszthatatlanok.

Ujjászületés a természetben, ujjászületés mindenütt, csak társadalmi életünkben mély az álom — örökkétartó a szunyadás.

S Miért mindez?

Kihal a szép, nemes és jó iránti érzék vagy ha nem, — pislog, mind a mécs, mely kis szellőtől lángjától megfosztva elalszik. És ez oka — bár ujjászületést, feltámadást, tavaszt hirdet

közeli létrejövetelét jelzi, míg a másik azt megczáfolja. Legujabban a békére nézve kedvező jelnek veszik, hogy a bur vezérek komandoikat látogatják. Állítólag Schalk-Burger már elküldötte a békétárgyalásra vonatkozó iratokat Krügernek. Délamerika Venezuela államában még mindig dul a harc. Legújabb hírek szerint Maturin mellett a fölkélok teljesen megverték a kormány csapatait. Az ütközetben Kasztilló Román és Kasztro főparancsnok is elesett. Montenegro is fegyverkezik. A külföldön élő montenegroiakat haza parancsolta Vikita fejedelem. Az Alban határon levő Gluzinge és Kleva kerületekben titokban fegyvereket osztogat a montenegroi kormány. Komoly zavargásoktól tartanak itt. Vanovszky tábornok, ki a császár parancsából az orosz kultuszminiszteri állást viselte, tárczájáról lemondott, ugyszintén mecsaninov a kultuszminiszter segédjé. Lemondásuknak oka állítólag az, hogy reformokat kívántak. Vanovszky utódjául a császár Säugert nevezte ki.

Alispánunk évi jelentése.

I.

Damokos Andor dr, vármegyénk köztisztviselőiben álló alispánja terjedelmes évi jelentéssel számolt be a folyó évi első rendes közgyűlésben. Huszonkét czim alatt felölelte az összes minisztériumok ügykörét s minden egyes ressortban beszéletes, lelkesítő munkát végeztet. És ezt nemcsak vármegyénk törvényhatósági bizottsága, mint arra legilletékesebb faktor, hanem az országos sajtó, a közvélemény pártatlan megnyilatkozása is méltóképen ajánlotta.

Részünkről a becsületes munkát, a közérdek pártatlan és önzetlen szolgálatát mindenkor elismertük s annak vezérémbereit — szerény tehetséggünkkel, az adott viszonyok és rendelkezésünkre bocsátott adatok s a közhangulatnak megfelelőleg — állandóan támogattuk és azt fogjuk tenni jövőre is; ha mindjárt a miatt némelyek — magán érdekből — szabad munkálkodásukat sanddal szemmel nézik s rossz indulatu bírálatokban részesítik és elnyomásunkra törekednek is.

Ezzel szemben mennyivel inkább erkölcsi kötelességünk, hogy közigazgatásunk első választott tisztviselőjét ezen — ugyan nem első és ismerve nemes ámbícióját, bizonyára nem is utolsó — fényes sikere alkalmából melegen üdvözljük?! Ezt annál is inkább tehetjük, mert nemcsak vármegyénk közönségének, de az országos sajtó véleményét is regisztrálhatjuk.

lég és láthatár, madárdal és virág füzér — a hőmpölygő társadalmi hullám tompán, némán zugja, — hogy halál, mély álom uralg társadalmunk minden rendű és rangu rétegében.

Mily zengzetes frázisok hangzottak el társadalmunk ujjászületése körül, mily vehemens verseny a szocialis életben, mily szilárd kötelek látszottak összefűzni a társadalom minden rétegét!

És ime a frázis frázis maradt, a verseny csapó esőnek bizonyult, a kötelek csak egy mézes madzag volt, melynek édessége után kapkodánk, de oly kesernyész volt utóíze.

Ott állunk, honnan pár év előtt kiindultunk. Az értelmiség a megközelíthetetlen magaslattól mosolylyal tekint mások szárnypróbálgatásaira és viszont.

Elvesztettük az egymás iránti bizalmat, ki-ki elhúzódva inkább magányban tölti szabad idejét, hol nem a bírálat, megvetés stb. osztályrésze.

Eltűnt, azaz nálunk nem is tűnt fel az összekötő kapocs „magyar társadalom necessarium guidje“ az összetartás, a testvéri érzület egymás iránt. Ez tette nagygyá nemzetünket, ez szült titáni harcok után babért, ez erősítette a multkan a magyar társadalom kötelekét és volna alapja társadalmunk ujjászületésének.

Itt a május újra, de hol késik az ujjászületés? Itt a szép tavasz, de hol a magyar társadalom mozgató rugói? Ábrándozunk mindnyájan és ez ábránd sokáig tart, talán jövő májusig.

—f.

Azonban mikor az elismerés ilyen szép bábékoszoruját alispánunknak átnyújtjuk, következetlenek lennénk, ha a kiváló egészet képező jelentés névtelen, de nem kevésbé önzetlen és szorgalmas munkatársairól megfeledkeznénk; ezek pedig az egyes szakreferensek, kik az adatokat a községyi jegyzőtől a közigazgatás hivatalos lépcsőfokain fölfelé összehordották.

Damokos dr alispán jelentése a vármegyei közigazgatás minden ágazatára részletesen kiterjeszkedik. A törvények végrehajtását az egész vonalon föltünteti. Beszámol a vármegyei érdekek, a követendő irányelvek s a megvalósítandó követelmények felismerésére irányuló munkásság egész sorozatáról. És ezt nemcsak kötelességéből kifolyólag, hanem önként érzett szükségéből teszi. Mert — mondja Damokos dr alispán — lebegjen bár állandóan a tisztviselő feje felett a magasabb hatóságok részére biztosított ellenőrzési jog és büntető hatalom: még sem a félelem az, mely működésük minden ágazatának őszinte és nyílt feltárására, talán az elért eredményeknek, de hibáknak és fogyatkozásoknak is férfias előmutatására kényszeríti, hanem az az bizalom, melyet a vármegye közönsége beléjük helyezett s a mely nem engedi meg sem az árutakon járást, sem a leplezést és takargatást.

Jelentését tehát egy őszinte vallomásnak tekint. Nem célja rózsásnak feltüntetni a helyzetet ott, a hol talán az sötétebb, de nem színez erősebben ott sem, hol javulás, haladás, üdvös hatású eredmények mutatkoznak.

Ismerteti a törvényhatósági bizottság mult évi 7 közgyűlésének fontosabb határozatait s a vármegyénket érdeklő nevezetesebb kezdeményezéseket és létesítményeket. Ez utóbbiak közül kiemeljük a hal- és főként a pisztrang-tenyésztés meghonosítására irányuló kezdeményezést, melynek eredménye lesz, hogy még ez év tavaszán a Homoród-fürdőn egy „pisztrang-tenyészde“ létesül a földmívelésügyi miniszter támogatásával.

A megyei háztartásnál a különböző pénzalapokról és azok rendeltetéséről nyújt tájékoztatást.

A központi ügyforgalom és kezelésnél igen örvendetes jelenség, hogy 5889 számmal kevesebb került alispáni iktatóra s így egy tisztviselő egész évi munkásságának megfelelő mennyiséggel apasztotta alispánunk a fölösleges munkát. Majd beszámol az egyes személyváltozások, illetve választásokról.

A fenségesről.

— Irta: Nosz Gusztáv. —

(1-ső folyt.)

Aristoteles szerint minden ismeret kezdete a bálulás és csodálkozás. Ez már a dolgok természetében rejlik s akármerre tekintünk, ugyanazt tapasztaljuk. A gyermek is csodálkozik és mintegy magából ki és maga fölé akar emelkedni. Tudjuk tóvábbá a történelemből, hogy minden művészet a vallásból fejlődött ki és az istenit, az érzékföltöttit érzéki vagy symbolikus módon állította az emberek szeme elé.

Miután tudjuk, hogy minden aesth. szemlélet első alakja a fenséges, az a kérdés támad:

1. Mi a fenséges, 2. melyek a kellekői és 3. melyek a fajai és okai?

Minden fenséges szemlélet tárgya oly természetű, hogy szemléletében mintegy egész érzéki létünket elfeledjük, saját eszünkkel nem törődünk, szóval a tárgynak szemléletében végtelen kicsinyeknek tűnünk fel magunk előtt.

A fenség tehát először saját gyöngöségünk és kicsirységünk érzetét gerjeszti fel, lesújt, megáláz bennünket, a mi kétségtelenül kellemetlen érzés; a kellemetlen érzést azonban csakhamar felváltja azon büszke örömmünk, hogy képesek vagyunk a fenségest felfogni, azaz hozzá kicsi és

gyöngye létünkre is felemelkedni. A fenséges érzése megalázkodásból indul ki s emelkedésbe megyen, őt és lelkünket folmagasztalja.

Végességünk, törpeségünk, a gyöngeségünk érezhetésén át tehát emel fel bennünket a végtelen gondolatához. Ebben a fölemelkedésben tetőzik és határozódik a fenség érzete.

Ha pl. a világot a maga nagyságában szemléljük, mi magunk ebben a szemléletben végtelen parányiaknak tűnünk fel, másrészt azonban azon tudat révén, hogy a végtelenség láttára is meg nem semmisülünk, hanem inkább emberi kicsinyiségünk fölé emelkedünk a szemléletben és mintegy magunkba szívjuk az egész fenséges szemléletet, végtelen nagyokká leszünk. Ezt a jelenséget gyönyörű képen mutatja be nekünk Goethe Faustjának prologijában, midőn Gábor arkangyal a következőket mondja:

És nézhetetlen, érthetetlen, Sebben forog a föld körül, Majd uszik éden — fényességen, Majd riadó vak éjbe ül S tenger toroka távta pezsdül, A szikla aljának méhéből És forgat sziklát tengerestül, Az állhatatlan kör körül.

Tovább folytatva látjuk e képet Faust óhajában, a mely szerint a föld és az emberiség életét maga előtt szeretné látni, azért föl is idézi a föld szellemét, a ki neki megjelenvén, azt mondja: „A test viharán, A lét örömén, Föl-alá szaporán, Megyek én, Kelek én, Temetés fogadásra, Mint tenger ujul, Lét váltakozása, Határtalanul: Igy forog az idő s fonalas kerekén, Az ur eleven köpenyét szövöm én, — Faust leborul előtte és felkiált: „El nem birlak óriás! És te fúrge szellem, a világba omló! Magam hozzád mily közel érzem! — és Én oly kicsinynek s oly nagyoknak érzem magamat.

E szerint két mozzanatot különböztetünk meg a fenségesnek fogalmi körében, a megsemmisülés érzetét és a felemelkedést.

Némely aesthetikus azt vélte, hogy a fenségesben egyáltalában megsemmisítő erő van, a mely létünket fenyegeti. Ennélfogva minden fenséges félelemben nyilvánulna és a félelmetes jellegével birna. Ezen aesthetikusok, kik a félelemre mint alkotó elemre támaszkodnak, a fenséges erejére gondolnak, mint a mely veszedelmes is lehet és ennélfogva megfélemlíti az embert. Ezek kitérnek a régiek hypothesisára, mely szerint „Timor pexerit deos“, t. i. a félelem teremtette az isteneket, vagyis a vallás a félelemből származik.

Kont szerint a fenséges erkölcsi mozzanattal bir. Ez alapon az ember erkölcsi erejénél fogva emelkedik érzékisége fölé, miért is az egyedüli fenséges az erkölcsiség. Schiller is úgy fogja föl a fenségest, hogy az az emberben magában van, mely nézetének „A csillagokhoz“ című epigrammjában adott kifejezést:

„Ködfoltokról és napról ne fecsegjetez anynyit. Nagy nem azért a világ, mert csoda számokat ad. Tárgyak a térben fenséges, ámde barátaim A fenség térben nem lakozik soha sem.“ Azonban ez nem fejt meg a fenséges fogalmát és nem magyarázza meg. E magyarázat szerint nem tudnók megérteni, hogy nem erkölcsi tárgyak is, mint pl. az égboltozat, a tenger, az Alpok stb. birhatnak a fenséges hatásával és még kevésbé volna érthető, hogy nem épen tiszta erkölcsi lelki tünemények is fenségesek, pl. I. Napoleon határtalan szenvedélye, Caesar féktelen dicsvágya.

Tekintsük tehát a fenségest, mint kizárólag aesthetikai tényezőt mellőzve az erkölcsi elemet.

Tudjuk, hogy a fenséges szemlélet olyan, a mely szokott szemléleti módunkhoz viszonyítva tökéletesen szabad, tehát a kettő úgy viszonylik egymáshoz, mint a végtelen nagy a végtelen kicsinyhez. Ebből kifolyólag a fenségesnek egyik jellemző vonása az ellentét, vagyis kontrast, mely kizár minden átmenetet.

(Folyt. kövt)

Amerikai levél.*

Több tekintetben figyelememre méltónak tartom az alábbi levelet, s azért küldöm be közlés végett. Ugy hiszem, hogy a Magyarság s főleg a székelyföldi lapok közlése esetén megérdemelné, hogy papok, tanítók s más népvezetők olvassák fel a sokaság előtt. A visszariasztó hatása valószínűleg nagyobb lenne, mint az eddig között összes cikkeknek.

A levélíró nekem unokaöcsém a néhai anyja révén, a ki 15 éves korában az anyját is elvesztette s most 28—29 éves. Apai nagybátyja szolgálégynek adta. A honvédeskedés után Algyógyra eszközöltem a földmives iskolába, melyet, mint a falusi iskolát is jeles eredménnyel végezve, nyomban a hunyadmegyei *Pestésre*, onnan 1 év mulva a kiskükküllőmegyei *Széplakra*, s onnan szintén 1 év mulva a gömörmegyei *Berszetre* ment nagy jószágokba gyakornoknak. Innen minden tudtom nélkül be ment *Budapestre* s 6 heti tanfolyam után jeles eredménnyel a gépkezelői vizsgát is letévén, meghívást kapott a csanádmegei *Magyar-Bánhegyesre*. Négy év alatt négy különböző irányu gazdaságban gyakornokoskodott. Algyógyra menetele előtt néhány hónapig *Zernyesten* a papirgyárban dolgozott, hogy szerezzen magának kevés költségre valót a földmives iskolához. A penna mellett a kézi munkától sem fél, mint sok csendőr, vagy más. A kevés tudomány nem ölte meg benne a kézi munka iránti kedvet.

Ezeket azért említem meg, hogy ő valószínűleg jobban ismeri a hazai munkás viszonyokat, mint én, s mint sok más pennaforogató.

A mult év végén a csanádmegei özevgy princípálisa guttaütésben hirtelen meghalt. A hátra maradt egyetlen fiúcskának körjegyző nagybácsi gyámja azonnal haszonbérbe adta a birtokot egy mózesvallású urnak, kinek keresztény gazdasági segédre nem vala szüksége.

Levélíró még Csanádban elhatározta, hogy török-szakad ki megy Amerikába szétnézni. Hazajött Karácsonfalvára, s 2000 korona körüli értékű teher nélküli birtokoeskáját újabb 6 évre kiadva, *utlevélről* gondoskodott, s márczius 2-án utra kelt. Budapestre angolra fordította az algyógyi és gépkezelői bizonyítványait, s magyar-angol nyelvtant szerzett és 14 napi hányattatás után áthajózva New-Yorkba, onnan nyugati irányban vasuton még körülbelül annyit ment, mint Udvarhelyhez Bécs vagy München; márczius 29-én husvét szombatján már *Ohio* államban Martins-Terryben van, s írja az alábbi levelet. *Ohio* állam fekvése, földje és égalja a magyar Alföldnek felel meg, s 70 évvel ezelőtt nagy részét még ős tölgyerdőség borította. A levélnek sem helyesírásán, sem mondatfűzésén nem változtattam:

Édes bácsi!

Elutazásom után Brémából küldtem volt egy levelet saját czimére, nem tudom kapta-e, vagy nem. Mert ujonnan küldöm a másikat, melyben tudatni kívánom, hogy szerencsésen megérkeztem Amerikába. Ha utazásomat leírnám, jól tudom, meg sem hinné senki. De meg azt is tudom, hogy előre tudva ezt az utat, sok ember nem jöne Amerikába. Én már itt vagyok, hát nem baj, hogy mi lesz ezután, azt is későbbben le fogom írni.

Most egyet más megemlítek utazásomból, mert most még van időm husvét szombatján az írásra. Eljöttem tehát hazulról márczius 2-án, 3-án reggel Budapestre voltam. Itt eltöltöttem még azt a napot estéli 11 óráig kedvemre. Estéli 11 órakor átmentem a pályaudvarba, jegyet váltottam Oderbergig, beszálltam a vonatba, s 4-én délután 2 órakor Oderbergen voltam. (Idáig még magyar szót halottam, de ezen túl még pénzért sem kaptam. Oderbergtől kiváltottam a jegyet egész Brémaig. Itt már többen voltak kívándorlók. Volt itt mindenféle ember, csak magyar nem. Bezúfoltak itt minket a németek olyan vasuti kocskiba, mint nálunk a marhaszállító kocsik. Tehát így kinoztak egész Brémaig.

* Derzi bácsi szivességéből közöljük az ő bevezető sorraival együtt az alábbi levelet.

S z e r k.

Rátiborba kiszállítottak és mindenkinek orvosi vizsgára kellett állani. Berlint elhagyva újból kiszállítottak: a kibe hibát találtak, azt visszautasították. Elérkeztünk 5-én estéli 12 órára Brémába. Itt már vártak a vasutnál a hajó ügynökök és bekalauszoltak a hajótársasági irodába, kikérdezték minden embert a maga nyelvén, hová való, hová megy, szóval mindent. Elkönyvelték, a pénzt lefizették. Ekkorra eljött éjféltűn 2 óra. Elkövértéyoztak bennünket szanaszét a városba, 15—20 embert egy helyre. Én oly szerencsés helyzetbe jutottam, hogy mind polgárok közé kerültem. A vendéglősünk szintén nem tudott magyarul.

Itt eltöltöttem ilyen emberek között szinte egy hetet. Nappal jártam a városba szanaszét; *mennyi nép özönlött mindennap háromszor a vonat-tal, azt bámulásra és szájalomra méltó volt nézni. Elváltak a hajóügynökök kénytelenedve, nem tudták mit tenni a sok kívándorló emberrel.* Hogy mi lesz Európával, én nem gondolhatom.

Márczius 3-án tehát hajóba ültem. Két napig jól jöttünk, szép idő volt. Ekkor jött egy vihar. Kezdték az emberek mind háborogni. Szánalomra méltó volt nézni, mily kinokon mentek keresztül. De hát még a nők!

Jöttünk vagy ezereken a hajón, de 2 nap eltelté után nem kellett étel tiznek sem, hanem igen orvos. 14 napig kinlódunk a hajón. E hó 27-én értünk New-Yorkba. Innen még 2 éjjen és 1 nap vonaton jöttem.

Jó egészségem volt mindig és van most is, melyet szivemből kívánok bácsinak is. Isten velünk! Martins-Ferri, (Ohio állam) 1902. márczius 29.

öcsese:

Kovács Mózes.

Irodalom.

„A dél-afrikai háboru; annak okai és vezetése.“ Ily czimű füzet jelent meg Budapesten, Szilágyi Béla bizományában, Conan Doyle, a híres angol költő és író tollából, Aliquis magyar fordításában. A könyv czime hiven jelzi annak tartalmát; nagy vonásokban, de dicséretes tárgyilagossággal festi a burok történetét, az angolokkal való viszály eredetét s a háborunak nem sorrend szerint való eseményeit; hanem mindkét részről való viselése módját. Az érdekes és igen olcsó könyvet ajánljuk olvasóinknak. Kapható minden könyvkereskedésben és a „Magyar Góniusz“ kiadóhivatala utján is 60 fillért.

„Vasuti és hajózási Híradó“ czimű a hazai szakajtóban páratlan terjedelmű és diszű, kétételes folyóirat jelent meg. A gondal szerkesztett lap hézagpótló, az üzletvilágra nélkülözhetlen vállalat, mert az egyetlen magyar szaklap, mely a dijszabási ügyeket a közönségnek érthetőleg adja elő. E mellett a lap dijszabási ügyekben előfizetőinek utbaigazítással is szolgál, úgy, hogy mindazok, a kik szállítani szoktak, megszabadulhatnak a drága és nem mindig lelkiismeretes „visszatérítési irodák“-tól. A hasznos vállalatot ajánljuk a közönség figyelmébe. A gazdag tartalmu folyóirat előfizetési ára a folyó évre 20 korona, mely a „Vasuti és hajózási Híradó“ kiadóhivatalába küldendő. A folyóirat szerkesztője: Németh Frigyes, kiadója: Wesselényi Géza.

Nagy emberek gyülekezete. Csodálatos, hogy vannak korszakok, mikor nagy emberek nem látogatják a Földet. Ilyen a mi korunk is, a mikor csak Tolstoj és Ibsen neve gubbaszkodik a világ-hir egén. A többiek nemzeti nagyságok, ha ugyan azok. Csodálatos játéka a véletlennek, de sokszor úgy látszik, mintha a nagy emberek találkozó adnának egymásnak a Földön. Perikles korában a legnagyobb görög művészek látogatták meg Athént a renaissance előtt, mintha Olaszországnak minden genieje egyszerre tódult volna a pápai és fejedelmi udvarokba. Ilyen volt a XIV. Lajos uralkodásának első fele is; La Fontaine, Molière, Descartes, mind megfordultak palotáiban. Ilyenkor volt a Shakespeare, Bacon, Raleigh s utánuk Ben Jonson, rövid időközben Milton csaknem egyszerre jártak volt a földi téren. XIV. Lajos uralmának ragyogó és fényes korszakát mutatja írásban és képben a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 158. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egy-

uttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest VIII., Üllői-ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Hitelügy.

Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezet városunkban. A „Szekelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” közgyűlése — mint mult számunkban említettük — Spaller József szakiskolai tanár elnökle alatt egy bizottságot küldött ki, hogy a jelenlegi Hitelszövetkezet jogkörének kibővítése, illetve gazdasági és Ipari Hitelszövetkezetté leendő átalakítása szempontjából a szükséges előkészítő munkát teljesítse. A bizottság mult vasárnap tartotta meg e tárgyban értekezletét és megvitatta az Országos Központi Hitelszövetkezet által rendelkezésre bocsátott alap- és kezelési szabályokat: egyhangulag kimondotta, hogy azok alapján az átalakulást városunk iparos, kereskedő és gazdálkodó közönségére nézve elodázhatlan szükségnek tartja és ajánlani fogja a Hitelszövetkezet igazgatóságának az átalakuló közgyűlés összehívását. Megkeresi a bizottság városunk ipartársulatainak elnökségeit, hogy az átalakulás eszméjét velük is megbeszélje s miután az átalakulás kimondásához a szövetkezeti összes tagok $\frac{2}{5}$ -ének jelenléte szükséges, minden lehető elkövetnek, hogy az összehívandó rendkívüli közgyűlés határozatképes legyen. Az egyes Ipartársulatok elnökeihez küldött felhívás következőleg szól: „A . . . ipartársulat Tekintetes Elnökségének Székely-Udvarhelyt. A „Szekelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” folyó évi április 20-án tartott évi rendes közgyűlésének határozata szerint kiküldött alólírott bizottság Elnöksége tisztelettel fölkéri, hogy a jelenlegi Hitelszövetkezetnek Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezetté leendő átalakításának s az ebből kifolyólag városunk iparos közönségére háramló, eddig nélkülözött előnyök megismertetése céljából az Elnöksége alatt működő Ipartársulatot sürgősen, de legkésőbb folyó évi május hó . . . -ig rendkívüli közgyűlésre összehívni és abba előadónak, az üdvös cél beható ismertetése végett ezen bizottságot is meghívni kegyeskedjék. Ismerve azt a munka- és kereset-hiányt, mely a romániai vámháboru óta városunk iparos polgáraitól ólom-súlykép nehezedett s tudva azt, hogy az átalakulandó „Hitelszövetkezet” ok-szerű és alapos kezelés mellett iparos polgáraink súlyos helyzetén nagy mértékben segítene, meg vagyunk győződve arról, hogy Tekintetes Elnök ur mindent elkövet az üdvös és messzekiható szép cél megvalósíthatása érdekében. A „Szekelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” által kiküldött előkészítő bizottság e hó 27-én tartott értekezletének határozatából. Székely-Udvarhelyt, 1902. április 28-án. S p a l l e r József s. k., b. elnök. B e t e g h Pál s. k., b. jegyző.” A bizottság köszönettel vette, hogy Gáspár Pál és Nagy Ferencz b. tagok a szövetkezeti tagok névsorát lakhely szerint minden díj nélkül leírják s annak engedélyezésére az igazgatóságot a bizottság fölkéri. Csak kitartás, ügybuzgóság minden vonalon és a messzekiható eszme — méltó pártolás mellett — rövid időn belül megvalósul! . . .

Egyházi élet.

Kántorunk Rómában. Gál Sándor helybeli róm. kath. kántor és főgimnáziumi énektanár Rómában is föltűnést keltett gyönyörű hangjával. Mult hó 17-én a Szentatya, valamint a svájci, velencei, flórenczi és északolaszországi zarándoklat — mintegy 12—13 ezer ember jelenlétében a Szent Péter-templomban énekelt. Az óriási templom roppant ivei szinte reszkettek, mikor Gál Sándor férfias, érczes hangját megeresztette.

Mintha valami szörnyű nagy ezüst trombitát fujtak volna meg. A Szentatya is oly szívesen in-tegetett a magyarok felé a magas trónusról; lát-hatólag jól esett neki tüzes lelkesedésük.

A magyarok Szent-Péter székénél. Említettük volt egyik előbbi számunkban, hogy városunkból is többen résztvettek abban a népzarándoklatban, mely Grósz Ferencz vezetése alatt ment Rómába. A napokban visszaérkezett utasok nem győzik eléggé magasztalni azt az élvezetet, melyet ezen utazás által szereztek maguknak. A pápát többször látták és hallották beszélni, mely alkalmakkor kifejezte, hogy atyai szívének mennyire jól esik, mikor oly messze utról, tengeren keresztül most immár negyedszer látja hű magyarjait trónjának zsámolyánál. Tudja ő azt nagyon jól, hogy ezt egyedül azért teszik a magyarok, hogy apáiktól öröklött hűségüket szent Péter széke és Krisztus földi helytartója iránt kifejezzék. Megáldja mind a jelenlevőket, mind otthon maradt családjaikat és az egész keresztény magyar nemzetet. — A zá-rándoklat gyakorlati vezetése, ellátása Kővér Vik-tort dicséri, aki mindenről a legpontosabban gondoskodott. Városunkból 11-en vettek részt és pe-dig: Dürr Eliz, Dürr Regina, Gáspár Józsefné, Gál Sándor, Janicsék József, Halbich Jakab, öz. Kandó Mózesné, öz. Nyerges Edéné, Sipos Ká-roly, Sente Julánna és Tallyán Miklós. Szolgál-jon lelki javukra!

Külömfélék.

— **A király ma a delegációk megnyitására** Budapest székesfővárosba érkezik. 8-án visszatér Bécsbe és 10-én újból Budapestre jön.

— **A májusi előléptetések** városunk cs. és kir. tisztikarában is örvendetes változásokat hoztak. A legfelsőbb hadur, királyunk ő felsége Metz-ner Lajos őrnagyot, a pontos és kiváló katonát s emberbarátot alezredesnek; nemes Tepser Vil-mos hadnagyot főhadnagynak nevezte ki. Biffel Fe-rencz százados a m. kir. honvédség táborkarához áthelyeztetvén, beosztatott a m. kir. honvédelmi miniszterium I. osztályába. Helyette pedig Nedo-nobrucki Redlich Ottó százados a 9-ik század pa-rancsnokának nevezetett ki.

— **Előléptetés.** Az igazságügyi miniszter Lá-zár Kálmán helybeli kir. alügyészt a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Kálmán helybeli kir. járásbírói aljegyzőt ugyan-oda jegyzőnek nevezte ki.

— **Urbányi István dr.** a helybeli cs. és kir. ezredorvos 7 heti szabadságát e hó 3-án meg-kezdette és helyette Busch Frigyes dr ezredorvos fogja az orvosi teendőket elvégezni.

— **Mához egy hétre** lesz a helybeli ref. kol-legium hangversenye, a mely — mint a jelek mu-tatják — a buzgó fáradozáshoz méltóan fog si-sikerülni. A sikerre elég garancia a műsor, melyet úgy állított össze a rendezőség, hogy az, mint egy nagyszabású hangverseny műsora is, kiváló művelzetben részesítse a legkényesebb ízlésű közönséget is. A műsoron a klasszikus és a ma-gyar zeneirodalomnak legkiválóbb termékei szere-pelnek. A nagy Bellininek legkedvesebb és leg-bájosabb zenéjü nyitánya: Romeo és Julia oly annyira gazdag a zenei változatokban, hogy hatása alatt, mint a széltől ringatott rózsalevél, remeg a lélek, az öröm és bánat érzései között. Kiváló pontja a műsornak a Bethlen-óda már csak azért is, hogy minden ízében magyar alko-tás — és kitűnő. Mikor hatalmas akkordjai fel-hangzanak, a mi nagy Bethlenünknek korából ma-gasan kiemelkedő alakja elevenedik meg előttünk, s mint egy áldva néz le „győzelemről-győzelemre” ve-zetett fényes hadára. Régi, szép magyar világba vezeteli lelkünket a Bethlen-óda; lelkünk szereti e világot, most már nem tud onnan szabadulni, va-lami bánatos hang tartja lebilincselve. Megszólal a tárogató, bugja „Rákóczi siralmát” s a nagy és szép fejedelmet szerető „Czinka Panna nótáját”

és szebbnél-szebb dalait annak a mesés kornak, melyben végtelen rónákat szárnyalt be a tárogató hangja s melyben a nyalka kurucok tábora felett üzte szét a csendet. A műsor többi pontja is leg-méltóbban beillik e nagy méretű keretbe. A mű-sor mellett nagyban befolyhat a sikerre az, hogy a hangverseny oly tágas, jó levegőjű és kényel-mes teremben lesz, mint a kollegium tornacsar-noka, melynek akusztikája oly jó, hogy minden oldalról a legtisztábban lehet hallani, s az ülések elrendezése oly sikerült, hogy nincsen egyetlen hely is, a melyről a legkényelmesebben ne lehetne látni. Szóval azt hisszük, hogy a kollegium 11-iki hangversenye teljesen sikerülni fog, méltó jutal-mára a fáradságtalan rendezőségnek.

— **Templomban pofokodó pap.** Hihe-tetlen és hallatlan botrányról értesítik a „Szekely-Udvarhely”-et Pálfalva községből. Ugyanis mult vasárnap, mikor a jó szándéku nép már begyűlt a templomba s a lépcsőima megkezdése céljából a pap lejtött az oltár elébe, Szabó Elek plebános Illyés József községi bíró 11 éves József nevű fiát, aki ott ministráns volt, úgy arculcsapta, hogy a kis gyerek elaléltan hanyat esett az oltár előtt — az egybegyűlt hívők szemeláttára s nem nagy lelki-épülésére. A sokaság szeme-szája tátva maradt s rémülete leirhatatlan volt. A jobb érzésű páfal-viak valóban elismerést érdemelnek, hogy tekin-tetbe vették a szent helyet s hasonló durvaságra nem ragadtatták el magukat és felindultságukban is megőrizték szekely higgadságukat. A szent helyen és nyilvánosan megsértett s megszegyeni-tett gyermek atyja bűnvádi följelentést tett a meg-gondolatlan pap ellen és egyházi téren is méltó büntetést nyer eme botrányos viselkedésért.

— **Esküvő.** Barts Béla kereskedő mult vasár-nap esküdtött örök hűséget Kádbébő Róznak, a „Lázár Róza női pipere és kézimunka üzlete” jó-hírű czég beltagjának városunkban.

— **Morascher Hugó** helybeli középiskoláink zene- és énektanárát az Országos Magyar Dal-lár-egyesület közelebbi rendes közgyűlésében vá-lasztmányi tagjának választotta. Az erről szóló okmányt Lung György elnök és Falk Zsigmond dr titkár írták alá. Gratulalunk a szép elisme-réshez és kitüntető bizalomhoz.

— **Amerika felé** nem könnyű az utazás, hosszú tengeri utat kell megtenni. A brémai osz-trák és magyar konzul jelentése folytán azt írja a külügyminiszterium, hogy az újabb időben gyak-ran előfordul azon szomorú állapot, hogy németül sem tudó kivándorlók minden pénz nélkül érkez-nek Brémába azon reményben, hogy a tengeren való átkelés költségeire szükséges pénzt ott kere-szik meg, vagy mint hajómunkások ingyen utazhat-nak Amerikába. Figyelmeztetjük az Amerikába kivándorolni szándékozókat, hogy elegendő uti-költség nélkül utra ne keljenek, mert Brémában feles számú munkaerő áll rendelkezésre és a ha-jók a tengeri utra munkásokat nem vesznek fel s így annak lesznek kitéve, hogy a német hatósá-gok hazautasítsák.

— **A héjjasfalva—székelyudvarhelyi vasut** menetrendjében elenyésző csekély változás állott be. A mennyiben az eddig reggel 7 óra 10 perc-zkor indult vonat most 7 óra 5 p.-kor, a délutáni 3-kor indult vonat pedig 3 óra 5 perc-zkor indul e hó 1-je óta. Az érkezési idő sem valami nagy-szerű mert az eddig reggel 6 óra 12 perc-zkor érkezett vonat most 6 óra 13 perc-zkor és a dél-után 1 óra 59 perc-zkor érkezett vonat csak 1 óra 33 perc-zkor érkezik, holott Segesvárról 11 óra 10 p. helyett már 10 óra 34 perc-zkor elindul.

— **Letört bimbó.** Nagyalambfalvi Feleký Laczika, Nagyalambfalvi Feleký Pál helybeli rendőrkapitány és neje Szorger Irma négy éves kis fia e hó 1-én d. u. 1 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült Maros-Vásárhelyen. Tem-etése ugyanott tegnap d. u. 3 órakor volt a róm. kath. sírkertben.

— **A „Szekelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” atalakuló közgyűlése.** A helybeli Hitelszövetkezet igazgatóságának kedden d. u. 5 órakor Kassay F. Ákos igazgató-elnök elnökle alatt tartott ülése-ben már beszámolt az április 20-án kiküldött elő-

készítő biz-
szef szakis-
jesztette a
az igazgat-
határozta a
a közgyűlé-
a helybeli
termében
ság nevébe
elnöke, ige-
tet mondot
önzetlenül
vetkezet ü-
hogy iparo-
sanak.

— **H**
életének 2
folyó évi
után elhal-
egyház sz-
Olti János
gyermekei
Ignác, ró-
Teréz, öz-
Gálfi Sánd-
testvérei

— **A**
egylet” 19
a Polgári
mében re-
tagok és
nak. Tár-
jelentések
tása és
irányzat
lamint a
letétele é
Inditvány

Bethlen-
szomszéd-
szében
levő Kor-
a hol re-
sürgős e
áll a m.

tes fölfri-
ertesülün-
alispánja
Midőn a
humánus
teljes eli-
hogy ezt
hajlandó

falvi rét-
adakoztá
1779—
kör pénz-
szentgyö-
ezt hoz-
az alap-
nemes s
végreha-
hely, 19
biz. pér-

— **Nikloai**
kor agy-
fogtak.

és legbiz-
latával
féle tör-
anyagot
tanást
nap alá-
és az a
tégely
szinben
des Ke-
gyógys-

Törvényszék.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék a m. hó 26-án megtartott főtárgyaláson Gergely Pál és Jere Ignác ülkei lakosokat 6—6 havi börtönrre ítélte, mert nevezettek f. évi február 19-én Száva Albert szintén ülkei lakost valami összekocznás miatt megverték. — Ifj. Istók Dániel süköi lakost pedig az ugyanakkor tartott főtárgyaláson 2 havi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte a törvényszék, mivel f. évi február 12-én Kis Mózesné és Kis Sándorné bezárt házába — az elrejtett kilincs megtalálása révén — behatolt a otthonnann 2 K 46 fillért és tojasokat lopott. Mind a két ítélet jogerős.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbíró-ság, mint bünyfenyítő bíróságnál m. hó 24- és 25-én a következő vétségek és kihágások nyertek ítéletes elintéztést: Both Ágoston Dávid és Csiki Károly kápolnásoláhfalvi lakosokat súlyos testisértés vétségeért 16 napi fogházra; Nagy Miklós oroszhelyi lakost pedig lopás vétségeért 15 napi fogházra ítélte a bíróság. Boros Domokos sztegyházasoláhfalvi és Jani János székelyudvarhelyi lakosokat súlyos testisértés vétségeért 1—1 havi fogházra és 20—20 K pénzbírságra ítélte a bíróság, a mely ítélet azonban nem jogerős. Székely János, Sárosi József közcsend elleni kihágás; Miklós András és fenyédi lakosok pedig lopás vétségének vádjára alól — vádelejtés folytán — felmentettek. Ifj. Szabados János patakfalvi lakos 3 napi fogházra ítéltetett.

Közgazdaság.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Most, midőn az új tagosítási törvény talán készülöiben van, sokan irnak a lapokban a tagosítás mellett és ellen; különösen a „Magyarország” „Mentő munka” rovatát töltik ezekkel be. A földmivelő és marhatenyésztő nép, kik — mind ha nem is olvassuk mind a két véleményű cikkek sorait, de a sok állításból egyik egyiknek, a másik a másikuak nem helyesli az állítását s ezek miatt mi, a kik nem vagyunk tagosított birtokban, talán akkor hinnők el a tagosított birtokban levő jó, avagy rossz voltát: ha azok, a kik már a szétszört birtokban és a tagosított birtokban is természetben gazdálkodtak s mind a kétféleképp megszereztek tapasztalataikat, mire nézve minden áron szükséges volna az, hogy a hallgatás helyett b. lapja hasábjain nyilatkozzanak a vármegye legalább azon községeinek birtokosai, kik már pár évekkkel ezelőtt a szétszört birtokból a tagosított birtokba léptek u. m. Tibód, Kadicsfalva, Bethlenfalva, Szombatfalva, Bögöz, Bethfalva, Szent-Mihály, Rugonfalva, Alsó-Boldogasszonyfalva stb. azon kérdésemre, hogy:

1. Jobb volt-e a szétszört birtokban a gazdálkodás és jövedelmezőbb-e, mint a tagosítottban?
2. Hajlandó volna-e valaki a tagosított birtokból a szétszört birtokba visszamenni és miért?
Ha az igen tisztelt székely gazdatársaink szívesek lesznek ezen pár kérdésemre legjobb meggyőződésük szerint válaszolni, minket hálára köteleznének, s a sok fent-jelzett vélemények talán gyérülnek.

Azt hiszem, ezen kérdéseimre azt gondolják, hogy én is kéri akarnám a tagosítást s azért bocsátkozom bele. Nem, már azért sem, mert községi gazdatársaim a tagosítástól idegenkednek, de másképp is ígéretet tettem nekik, hogy azt nem kérem s ezen becsületszavam be is tartom.

Étéd, 1902. május 1-én.

Tisztelettel:
Gagy Lajos.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől. Sz. 153—1902. Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. hó 13-án reggel 9 órakor Sz.-Udvarhelyt üsző árverést tart. Az üszők ára 4 fél-éven át utólagos részletekben fizetendők. Felkérjük a lelkes és tanító urakat, hogy erről a közönséget értesíteni sziveskedjenek. A szűz gulyába való előjegyzéseket még elfogad Hlatky Miklós gazd. egyleti titkár. Az elnökség.

A Székelyudvarhelyi birtokossági tanács ma d. u. 2 órakor az utadó részesezés megállapítása céljából a városház nagytermében ülést tart, melyre a birtokossági tanács tagjait ez uton is meghívja az Elnökség.

— **Öngyilkosság.** Miklós Ferencz farkaslaki földmives kedden d. e. 1,12 órakor fobelötte magát Farkaslakán.

— **Ötvenéves jubileum.** A jubileumok korszakában nem hagyható figyelmen kívül egy nevezetes mozzanat, a mely Magyarország mai gazdasági fejlettségének ugyszólván fordulópontját képezi; ez pedig a legelső gőzcséplőgépek 50 évvel ezelőtt történt meghonosítása Magyarországon. 1852-ik évben szállította ugyanis Clayton & Shuttleworth lincolni világhírű gépgyár a legelső gőzcséplőgépet ide Magyarországra, mely gőzgép még ma is megvan s 1900. évben dolgozott utóljára. Ezen új cséplési rendszer terelte az itteni gazdálkodási viszonyokat azon új üdvös irányba, a melyen a mai fejlettségének modern színvonalára emelkedett. Mielőtt ezen gép be lett vezetve magyarországon, a learatott gabona betakarítása itt sok nehézségbe ütközött, sőt némely évben az még a következő termésig is elhúzódott. A termésnek ily hosszú ideig a szabad ég alatti maradása, — kitéve az idő viszontagságainak, a rovarok, egerek és férgek pusztításainak, azt nagyrésztben megdézsmálta s a termelőnek nagy károkat okozott. — Mennyire megváltozott ezen gyarló állapot a gőzcséplőgép meghonosításával kivált ma, — a midőn alig létezik község vagy vidék, a hol gőzcséplőgépek ne dolgoznának, melyeknek igen tekintélyes része Clayton & Shuttleworth gyárából került ki, a mely cég, a kezdet nehézségeinek leküzdése után, általános és feltétlen bizalomba részesült Magyarországon s ezt magának mai napig is megőrizte. Karöltve a gőzcséplőgépekkel terjesztette itt Clayton & Shuttleworth az egyéb gazdasági gépeket és eszközöket is s elsőrangú mintaszerű gyártmányai a feltétlen bizalmat Magyarországon is szilárd alapokra fektették. — 1858. évben a Clayton & Shuttleworth cég Budapesten egy állandó telepet létesített, ott fekvősegeket szerzett és egy nagyobb szabású javítóműhelyt rendezett be, a mely egyike a magyarországi nyerstermények és anyagok rendszeres fogyasztóinak. A bécsi gyár nyers vas- és faanyagainak jelentékeny részét szinte Magyarországon szerzi be, mely egyértelmű azzal, hogy nemcsak szolid, elismert gyártmányait bocsátja a gazgalközönség rendelkezésére, hanem kölcsönösen Magyarország fa- és vas-termékeinek fogyasztója.

Háztartás.

Újkori gazdasszony. Képzelti nagysága valódi faluban lakik, valamely kisvárosi hosszas leánykodás után a kedves ura foglalkozásánál fogva nyitott házat tartnak, vendégeket hív a kedves férje és a maga barátai közül s elküldi a szolgálóját belpecsényéért a mészárosokhoz. Viszén is valódi pompás belpecsényét a hozzátartozó csontreszletekkel együtt. A haza érkezett leányt szidni kezdi a mészárossal együtt a nagysága, hogy mért nem vitt, vagyis mért nem adott valódi belpecsényét, hiszen ezt nem teheti a vendégek elébe s a leány és a szakácsné bámulatára visszaküldi a mészárosnak, hogy adjon igazi belpecsényét. — Az ügyes mészáros sem sokat késelt, hanem vágott csinosan valódi nyakat s elküldötte. Ezt a belpecsényét vacsorálták meg öngyilkossága gondos figyelméből a vendég öngyilkosságaik s másnap a szolgáló, a szakácsné és a mészáros elbeszélése után jó izüen mulatott az egész falu és vidék öngyilkosságának a gazdasszonyi szakértelmén. — Ez a nagysága pár év előtt a tejhordó asszonyát is arra utasította, hogy neki ne vigyen reggelenként olyan hitvány vastag tejet, hanem vigyen szép vékonyt, a melyik a forraló lábasból hirtelen kifut, mert ő ilyen finom tejhez van szokva s az urát is ahoz szoktatta. A jó asszony azóta felezett, olyan tejet hord a nagyságának, melynek jó része tiszta víz és szent a békesség. Házasság meg csak kényes urfi s kéreg miveltségü selymes nagysága majd megszoktat téged is az ilyen tudományával.

1—5

készítő bizottság eddigi működéséről. Spaller József szakiskolai tanár, a bizottság elnöke beterveztette a 27-iki értekezlet jegyzőkönyvét, melyet az igazgatóság tudomásul vevén, nyomban meghatározta az átalakuló közgyűlés határidejét. Ez a közgyűlés folyó évi június 1-én d. u. 3 órakor, a helybeli polgári önképző és segélyző egyesület nagytermében lesz. Az igazgatóság és felügyelő bizottság nevében Spaller tanár, a Hitelszövetkezet elnöke, igen meleg hangú elismerést és köszönetet mondott Kassay igazgató-elnöknek, aki oly önzetlenül és buzgósággal vezette eddig is a szövetkezet ügyeit s jelenleg szintén mindent elkövet, hogy iparos polgáraink jobb anyagi helyzetbe jussanak.

— **Halálozás.** Olti Jánosné szül. László Anna életének 29-ik, boldog házasságának 5-ik évében folyó évi április 30-án rövid, de kínos szenvedés után elhalt Bethlenfalván. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint e hó 2-án volt. Halálát Olti János, mint férj; Olti Erzsébet és Olti Anna, gyermekei; özv. László Jánosné, édes anyja; Nagy Ignác, róm. kath. plebános nagybátyja; László Teréz, özv. Nagy Sándorné, László Eliza férj. Gálfi Sándorné, László József, János és Dénes, testvérei gyászolják.

— **A „Székelyudvarhelyi Önkéntes Tűzoltóegylet”** 1902. évi május hó 11-én d. u. 2 órakor a Polgári Önképző- és segélyező egyesület nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre a működő tagok és a város polgárai tisztelettel meghívottak. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó 2. Évi jelentések megtevése. 3. A számadások bemutatása és megvizsgálása és a költségvetési előirányzat megállapítása. 4. A parancsnokság, valamint a működő tagok lemondása, új fogadalom letétele és a parancsnokság újra választása. 5. Indítványok. A parancsnokság.

— **Dr Görgényi Károly** orvos, aki eddig a Bethlen-utcában az Ugron Gábor-féle telek tözsomszédságában levő Csep-féle ház emeleti részében lakott — lakását a Kossuth-utcában levő Koronay-kert mellett épületbe helyezte át, a hol rendel d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig; sürgős esetekben pedig bármikor rendelkezésére áll a m. t. közönségnek.

— **Önkéntes tűzoltóegyletünk** igen örömdetes fölfrissülésnek néz elébe. Mint biztos forrásból értesülünk — Damokos Andor dr. vármegyénk alispánját sikerült megnyernie főparancsnoknak. Midőn a választás előtt is őszintén gratulálunk humánus egyesületünk szerencséséhez, egyúttal teljes elismeréssel kell adózzunk alispánunknak, hogy ezt a nem könnyű feladatot magára vállalni hajlandónak nyilatkozott.

— **Emléket az agyalfalvi réten!** Az agyalfalvi réten felállítandó székely emlék-alap javára adakoztak a kézdívásárhelyi „Székely Társaság” 1779—6 sz. gyűjtőiben 2 K, a debreczeni Csokonai kör pénztárnoka Tóth Béla ur által 50 K, a sepsiszentgyörgyi Székely Társaság 5 K, összesen 57 K, ezt hozzáadva a már begyűlt 4146K 54 fillérhez, az alapösszege tesz 4203 K 54 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Sz.-Udvarhely, 1902. május 3-án. Ferenczi János végrh. biz. pénztárnok.

— **Gyilkosság.** Csurán Rupi cigányt Román Nikloai és Lakatos Damsu e hó 1-én éjjel 11 órakor agyonverték Magyar-Feleken. A tetteseket elfogták.

— **Szép, tiszta, üde arcbőr** a legkönnyebben és legbiztosabban a Földes-féle Margit-Crém használatával érhető el. A közkedvelt és világhírű Földes-féle törvényesen védett arckenőcs semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz; szeplőt, májfoltot, pattanást és az arc mindennemű tisztatlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ráncokat, redőket kisimítja és az arcnak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér (3-féle színben) 1.20 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

Közgazdaság.

Gazdasági kurzus néptanítóknak. Darány földművelésügyi miniszter, mint minden évben úgy ez évben is alkalmat nyújt a gazdasági ismétlő iskolai tanítóknak, hogy az iskolai szünetidőben magukat gazdaságilag kiképezzék, így az adai, algyógyi, csákovári, csabai, hódmezővásárhelyi, jászberényi karcagi, komáromi, kecskeméti, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szabadkai, szentimrei, breznóbányai, pápai gazdasági iskolákban összesen háromszázhusz tanító vétetik fel. A kurzusra felvett tanítók száz korona állagot kapnak utiköltség és ellátásra. Kérvények május 15-ig az illetékes tanfelügyelő útján adandók be.

Közönség köréből *

Alázatos kérés.

Oklándról Karácsonfalvára menőleg az ut elágazásától 40—50 lépésre egy kis átereszt van a körül az ut a múlt esős évben többnyire víz alatt volt, s most is el van ázva, mert a felülről jövő sós talajviznek s a szántókról beözönlő esőviznek az átereszt alatt nincs lefolyása, minthogy a jobboldali kaszálón a régi levezető árok be van telve, s a birtokos nem látja szükségét saját érdekében is a levezetésnek az ut és a baloldali kaszálóbirtokosok nagy kárára. Kérjük a t. építészeti hivatalt, intézkedjék e tekintetben sietve, valamint a t. p. ü. igazgatóságot is, hogy a folyton szabadon kborló oklándi kopókat rendelje zár alá, hogy ne pusztítsák el a sok nyul-flut a tilalmi időkben is, s ne kuszálják le a gabonáinkat, mint eddig tették.

Több birtokos.

* Az e rovatban megjelent közleményeket díjtalanul közöljük, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Hivatalos rész.

Udvarhelyvármegye központi választmányától. Sz. 15—1902. közp. vál. Hirdetmény. Udvarhelyvármegye központi választmányának 1902. évi márczius hó 23-án 15. sz. alatt hozott határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy a törvényhatóság kebelében alakított: udvarhelyi, homoródi, és sz.-kereszturi választó-kerületek képviselő választóinak ideiglenes, valamint a kihagyottak és újonnan felvettek névjegyzéke is, az 1889. évi XV. t.-cz. 151. §-a értelmében, a lehető felszólamlások és észrevételek megtehetése végett a folyó 1902. év május hó 5. napjától 25. napjáig bezárólag mindenik nagyközség házában és kisközségek körjegyzői irodájában; az összes ideiglenes névjegyzékek másik példányai pedig Székely-Udvarhelyt a vármegyéhez I-ső aljegyzői irodán nyilvános megtekintés végett közszemlére lesznek kitéve. A felszólamlásokat és észrevételeket illetőleg a következők lesznek szemellett tartandók: 1. A felszólamlások benyújtásának határideje 1902. május hó 5—15-ig, észrevételek pedig május hó 16—25-ig terjed, az ezen határidőn túl érkező felszólamlások és észrevételek érdemleges határozat hozatal nélkül fognak elutasítani. 2. Az ideiglenes névjegyzékek és felszólamlási kérések az 1. pont alatt megjelölt napokon d. e. 8 órától déli 12 óráig a község házában, illetőleg a körjegyzői irodában, az oda rendelt községi előjáró jelenlétében bárki által megtekinthetők, s azok naponként délutáni 2 órától 6 óráig lemoshatók. 3. A felszólamlások azok részéről, akiket ezeknek tételére az 1874. évi XXIII. t.-cz. 44. §. feljogosít, az észrevételek pedig a felszólamlásra jogosítottak részéről a központi választmányhoz czimezve, nagyközségben a községi előjárósághoz, kisközségben pedig a körjegyzőkhöz írásban, s a szükséges okmányokkal felszerelten nyújtandók be, minek megtörténtéről — kívánatra — az átvéő által térítvány adandó. Ugyanegy beadványban több egyenre vonatkozó felszólamlások is összefoglalhatók, ellenben az észrevételek minden felszólamlási folya-

modványhoz külön lesznek benyújtandók. 4. A benyújtandó felszólamlások és észrevételek az előjáróságok s a körjegyző által a beadás idejét, a tétel és melléklet számát, a tárgyleírást és a tehető megjegyzéseket feltüntetve elkülönített iktató könyvbe bejegyeztetnek és a folyó évi május hó 26-án az iktató könyvvel együtt a központi választmányhoz beterjesztetnek. 5. A mennyiben valamely község névjegyzékét illetőleg, felszólamlások vagy észrevételek nem merülnek fel, erről az előjáróság vagy az illető körjegyző a 4. pont alatt meghatározott időben a központi választmányhoz jelentést tenni köteles. 6. A névjegyzék összeállítására vonatkozó minden beadvány bélyegmentes, és a szükséges hivatalos bizonyítványok, kivonatok s más okiratok is bélyeg nélkül szolgáltatnak ki, az érdekeltek kérésére. Udvarhelyvármegye központi választmányának Székely-Udvarhelyt, 1902. évi márczius hó 23-án tartott üléséből. Dr. Damokos Andor alispán, elnök. Adám Albert, központi választmányi előadó.

A pécsi és nagyvárad honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába az 1902—903. tanév kezdetén (szeptember 21-én) 100—100 ifju fog felvétetni. Pályázati folyamodványok f. évi augusztus 1-éig fogadtatnak el az intézetek parancsnokságai által. A pályázók az összes tudnivalókról bővebb felvilágosítást nyerhetnek a pécsi és a nagyvárad honvéd hadapródiskola parancsnokságánál díjtalanul kapható „Tájékoztató”-ból. (6527—902. alisp.)

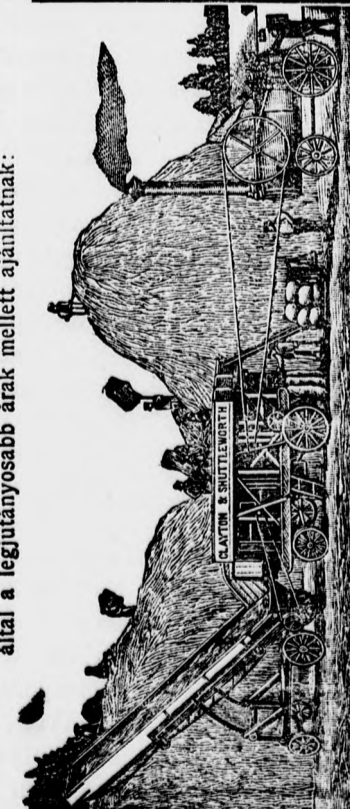
Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 6349., 6387., 6388—902. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhírrététel végett értesitem, hogy Szentgyörgy-Oláhfalu község lóállományában a rühkór szörványosan; Kis- és Nagy-Galambfalva juhállományában szintén a rühkór fellépett s az erre vonatkozó udvar- és legelő-záratok elrendeltettek. Székely-Udvarhelyt, 1902. április 26-án. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Felfogott kopó. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 5049—902. alisp. Valamennyi község előjáróságának. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Szent-Erzsébeten a községi bírónál folyó évi április hó 2-től egy darab vizslához hasonló himkopó felfogva tartatik, melyet igazolt tulajdonosa a tartásdíj lefizetése ellenében bármikor átvehet. Sz.-Udvarhelyen, 1902. évi április hó 22-én. Damokos, alispán.

Szerkesztői üzenetek.

F. M. Ujverbász. Nekünk mindenhez van türelmünk s szükebb hazánk ügyeit szolgálni honfui szeretetünk, a mely nem különbözik a szerelemtől. A folytatást kérjük azonnal, hogy jövő számunkban megkezdhezzük. Köszönet és üdvözlét!

Clayton & Shuttleworth
metőgazdasági gépgyárak Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgépek-készletek
2 1/2 egész 12 lóerős, szalmakaszalók, továbbá járgány-cseplőgépek, löherező-rosták, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukortica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vanu ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni Gyáruunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgépgyára.

Nyilt-tér.*

Alulírott ezennel kijelentem, hogy ezen lapnak 1901. évi 38. számában „Családapák” cím alatt Székely Gábor telekfalvi tanító urra vonatkozólag közzétett sértő cikket fölhevülésben és a körülmények félreismerése folytán irtam meg, miért is ezt ezenel mint alaptalant visszavonom.

Kelt Székely-Udvarhelyt, 1902. évi május 2-án.

Pollák Ignázt,
bir. végrehajtó.

* E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

rovathan minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért közöl a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Legfinomabb cukrászsütemények mindenkor friss minőségben kaphatók Ernst György cukrászatában Székely-Udvarhelyt. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Feláron. Egyszerű könyvszekrény, eseléd-ágy, konyhasztal s egyéb apróságok feláron eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Eladó háztelek a rajta levő épületekkel, a többet igényelők f. évi május h 19-én d. e. 9 órakor a helyszínen tartandó magán árverezés útján. Részletes értesítés szerezhető a Vár-utca 443. szám alatti lakházban. 1—3.

Eladó ház A vasuti állomással szemben a Solymossy-utczában levő új kőház, melyben van 6 szoba, 1 konyha, 1 kamra pincze, 12 méter hosszú szin és kert 276 □-öl telekkel olcsón eladó, vagy hosszabb időre bérbeadó. Értekezni lehet: Görög Károlyllyal.

Boreladás. Balavásári és küllömenti finom, valódi új és ó-asztali borok kaphatók — 17—20 forintjával 1 hecto, 500 hectoliterig — Balavásáron Dr. Hersch Jakabnál. 3—1.

Jó szakácsnőt és gyermekek mellé egy megbízható leányt, vagy asszonyt keres Oberth József gyógyszerész Medgyesen.

Előnyomda-áthelyezés. Van szerencsém egy a helybeli, valamint a vidéki nagyrődemű közönséget értesíteni, hogy előnyomda üzletemet a Ferenczy Károly-féle házból az özevgy Likmann Ignác né házába (alsó Kossuth-utca, tekintetes Licht Gyula m. kir. állatorvos ur udvarában) helyeztem át. Tisztelettel: Özv. Jedynakiewicz Teréz és leánya Adél.

Pályázati hirdetés.

A Székelyudvarhelyi Zálogkölcson intézet és betéti pénztár egy ideiglenes jellegű irodatiszti állásra pályázatot nyit.

Az állásra pályázótól megkívánatik, hogy 2 évi kereskedelmi ügyviteli gyakorlattal bírjon s lehetőleg 24 életévet betöltött egyén legyen. — A pályázati kérés szolgálati bizonyítvánnyal támogatandó.

Ezen állás évi 720 korona fizetéssel van összekötve, mely havi egyenlő utólagos részletekben fizetetik.

Pályázati kérések az igazgatósághoz folyó év május 31-éig bezárólag adandók be.

Az Igazgatóság.

Kiadó lakás

Szombatfalván 3 szoba, konyha, pinczével, külön udvar és nagy kerttel kiadó, esetleg örökáron is eladó.

Értekezni lehet a Zálogkölcson intézet és betéti pénztárnál.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászbavonását is elvállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnan elszállítat. Raktárt tart fa- és érczkoporsókból, szemfődelek-, párnák-, szalagok- és egyéb gyászkellékekből mindig nagy választékkal. Új gyászkocsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Főelve: olesó és pontos kiszolgálás. 17—52

Sz. 3676—901. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbíró mint tekvi hatóság közhírré teszi, hogy nagyszabani földhitelezési végrehajtónak Dösa Sámuel újszékelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 179 K 60 f tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. bíróság) területén levő újszékelyi 45 sz. tjkvben foglalt 853 hr. sz. ingatlanra 22 K, 922 hr. sz. ingatlanra 344 K, 1679 és 1680 hr. sz. ingatlanra 66 K, 1707 hr. sz. ingatlanra 314 K, 1941 hr. sz. ingatlanra 315 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi május hó 14-ik napján d. e. 9 órakor** Újszékely község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX t.-cz.

170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi hatósága.

Székely-Kereszturon, 1901. decz. hó 29-én.

VERESS,
kir. albiró.

Obendorfi répamag és angol perjefümag.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy az elismert legjobb minőségű

aradi lisztből

állandó nagy raktárt tartok, valamint a fűszerszakmába vágó összes aruk nagy választékban vannak raktáron, ugyancsak mindennemű gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb árak szerint számíttatnak.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok

52—9

teljes tisztelettel:

Tibád Ignác.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legregőbb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvéggyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadaskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetekben megszünteti a fejtájt, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Allein echter Balsam
aus der Pharmacia-Apothek
in Prag
A. Thierry in Prag
bei Rohitsch-Sauerbrunn

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedüli valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbánczok esetében, tolvábbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-evesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, tünt kibesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. esetében. — A szállítás kizárólag sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és ezegem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal-Pragradában,** égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkezteig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlében kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és ezimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár” Pragrada Rohitsch-Sauerbrunn
mellei. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerházban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradý L. gyógytárban.

Szám 37-902.

Hirdetmény.

A nagygalambfalvi áll. iskola gondnoksága a helybeli menedékház vezetőnöi állomására ezennel pályázatot nyit. Fizetése havi 40 korona.

Felkérletnek azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítványukat kérésük kíséretében, Kányádi Miklós gond. elnök urhoz **folyó évi május 25-ig adják be.**

A gondnokság megbízásából.

Nagy-Galambfalva, 1902. április hó 28-án.

BEKE ALBERT,

1-3

áll. isk. igazgató-tanító.

Épület- és butorasztalos.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyha-berendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtókat és ablakoknál való felszerelését különösen ajánlom remek művi iróasztalaimat könyv- és irományállványaimat.

Közégi jegyzői és bírói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utca. (Saját házamban.)
50-53

BIRÓ FERENCZ.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazhatók készvények, csúszlók és meghúléseknél.
Intés. Súlyosabb utazatok miatt bevásárláskor óvatosság legyen és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
székely-udvari szállítók.
Rudolstadt.

Raktár: Nagysolymosi Koncz Ármin gyógyszer-tára Székely-Udvarhelyt. 20-29

466 szám, folyó 1902. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó köz-hírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ságnak Pv. 225/3-1901. polg. számú végzése által sz.-udvarhelyi Schwartz Salamonné kereskedő cég csődügyében a még befizetetlen künnlévő követelések iránti ügyben, alperesnél Székely-Udvarhely községben összesen 6025 K 26 fillérre menő 88 személyeknél künnlévő követelések, a fennjelzett követelések megállapított 4000 K kiküldési összegben, a Sz.-Udvarhelyen a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság irodahelyiségebe **1902. május hó 21-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes**

javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becs-áron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasítani.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1902. április hó 28-án.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

Kassai, Szakács, Tamás és Kézsmárky

sziígyártó-üzlete

Székely-Udvarhelyt (Bethlen-utca).

Raktáron tartunk minden szakmánkba vágó iparezikeket, u. m.: mindennemű sziíjkat, ostorok és lószerszámokat, a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig. Készítményeink jóság, tartósság és csinoságban teljesen versenyképesek.

Sok éven át szerzett tapasztalataink és megfelelő üzlet-tőkebefektetésünk folytán azon helyzetben vagyunk, hogy t. vevőinknek csinos és tartós árut, minden versenyt kizáróan jutányos áron szolgálhatunk. Javításokat pontosan és azonnal teljesítünk, **jelszavunk kevés haszon, nagy forgalom.**

Vidéki megrendelések azonnal teljesítenek.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:
Kassai, Szakács, Tamás és Kézsmárky
sziígyártók Székely-Udvarhelyt.

Az „Groszlánhoz” Székely-Udvarhelyt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **helyi piacon** egy a mai kor igényeinek megfelelő

FÜSZERKERESKEDÉST
nyitottam. A fűszerszakmába vágó összes áruk, a legkitünőbb minőségű **aradi lisztek minden számban.**

Finomított cukor, kávé, rizs, kásák, mindennemű gazdasági- és veteménymagvak, államilag olmozott arankamentes lóhere-, luczerna-, obendorfi répamagvak. Az idény beáltával zöld főzelékek, u. m.: saláta, karfiol, zöld bab stb., stb. a legolcsóbb napi áron.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kitünő tisztelettel:

SZABADY JÁNOS.

6-12

Kitünő minőségű áru a jelszavam.

B

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47-49.
Legnagyobb
butorraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hírneves
készítményei
gyári áron.

U

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónémet stílusban
állandóan
raktáron van-
nak.

T

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben.
Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben.

O

Kezkesedik kitünő minőségű, rendkívül olcsó árak mellett.
Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

R

35-48